

היום נלמד בעזרת ה':

## פסחים דף פ

(המשך מעמוד הקודם)

### גופא: הגמרא חוזרת לברייתא שהובאה כסיוע לרב:

אם היו חצי טהורים וחצי טמאים: הללו והללו עושים לעצמם. ואם היו עודפים הטמאים על הטהורים באדם אחד: לדעת תנא קמא כיון שהרוב טמאים עושים כולם בטומאה כי 'אין קרבן ציבור חלוק' (שגנאי הדבר שנזהרים אלו מאלו, עיין רש"י 'אלא'). ולדעת רבי אלעזר בן מתיא יחיד לא מכריע את הציבור לטומאה.

ואם שבט אחד נטמא כולו: לדעת רבי שמעון כיון ששבט אחד נקרא 'קהל' הוא נחשב כציבור, וציבור הרי לא נדחים לפסח שני (אלא רק מיעוט) ולכן הללו והללו עושים לעצמם. לדעת רבי יהודה יעשו כולם בטומאה, כיון שהשבט נקרא 'קהל' נמצא שיש כאן חצי ציבור טמא וחצי טהור 'ואין קרבן ציבור חלוק'.

**איתמר:** אם היו מחצה טהורים ומחצה טמאים בערב פסח – לדעת רב מטמאים אחד מהטהורים בשרץ, בכדי שיהיו רוב טמאים ויעשו כולם בטומאה. לכאורה דברים אלו אינם כדברי רב עצמו לעיל שהללו והללו עושים לעצמם?

הגמרא מבארת שכוונת רב לומר שאם יש תנא שסיבור א. כמו התנא בתחילת הברייתא הנ"ל שבחצי טהורים וחצי טמאים הללו והללו עושים לעצמם, ב. אין קרבן ציבור חלוק - אין פיתרון אחר מלבד לטמאות אחד מהציבור (כי אי אפשר לעשות הללו לעצמם והללו לעצמם - בגלל שאי אפשר לחלק את הקרבן, וגם אי אפשר לעשות כולם בטומאה - כי הללו והללו לעצמם).

לדעת עולא משלחים אחד מהטהורים לדרך רחוקה (כלומר שבחצות היום ישהה במרחק של 15 מיל שאז לא יוכל להספיק להגיע לשחיטת הפסח), ונמצא שהרוב טמאים ועושים כולם בטומאה.

(המשך בדף הבא ↓)

עולא לא רצה לומר שיטמאוהו בשרץ - כי לדעתו מקריבים את הפסח על טמא שרץ בגלל שהוא ראוי לאכול בלילה. וכן לא שיטמאוהו במת - מכיון שאז יפסיד את קרבן חגיגה. ואפילו שיש לו תשלומין כל שבעה (וביום שביעי של פסח יוכל להקריב, כי כבר נטהר מטומאתו לאחר שבעה ימים מערב פסח), אך דעת עולא ששבעת ימים אלו הם תשלומין רק למי שהיה חייב ביום הראשון של החג ולא הביא, אבל טמא מת שלא היה ראוי להביא בראשון אין לו תשלומין.

**היו רוב הציבור זבים ומיעוטו טמאים:** במקרה זה הזבים אינם עושים קרבן פסח בטומאה (כי התורה התירה רק ב'טמא לנפש'), אבל האם הטמאים מקריבים? אמר רב שאין הטמאים מקריבים כלל. בראשון לא, מכיון שהם מיעוט. ובשני לא, מכיון שלא הוקרב הפסח בראשון, כי דווקא כשהקריבו הציבור פסח ראשון - היחידים מקריבים פסח שני (שהוא תשלומין של ראשון).

**היו רוב הציבור טמאים ומיעוטו זבים:** במקרה זה הטמאים מקריבים את הפסח בראשון ולא הזבים. האם הזבים מקריבים את הפסח בשני? לדעת רב הונא אין פסח שני לפסח ראשון שבא בטומאה, ולדעת רב אדא בר אהבה יש תשלומין לפסח כזה. הגמרא רוצה להעמיד את מחלוקתם בשאלה: האם כשהטומאה נדחית בציבור בפסח הראשון, הדבר בגדר 'הותרה' - דהיינו כאילו אין כאן טומאה כלל וטהורים הקריבו שאז יש לפסח כזה פסח שני, או שהדבר בגדר 'דחיה' - שיש כאן טומאה רק היא נדחית וממילא אין פסח שני.

**איתמר:** היו שליש מהציבור זבים, שליש טמאים, שליש טהורים - הטמאים לא מקריבים כלל. בראשון לא, מכיון שהם רק מיעוט טמאים (שהרי הזבים אינם יכולים לעשות בטומאה ואינם מצטרפים לחשבון הטמאים). ובשני לא, מכיון שהם רוב שלא הקריבו (שהרי עכשיו גם הזבים אמורים להקריב) ורוב אינם נדחים לפסח שני.

**משנה:** הציץ שעל מצחו של הכהן הגדול מְרַצָה על קרבן פסח של יחיד שנזרק דמו על המזבח ואח"כ נודע שהפסח או הדם טמא, והוא פטור מפסח שני. (מְרַצָה = מכפר על טומאת הקרבן, והקרבן עולה לרצון).

אבל אם אח"כ נודע שהבעלים טמא (= 'נטמא הגוף'), אין הציץ מרצה ועליו לעשות פסח שני, לפי שבשעת זריקת הדם הוא כבר לא היה ראוי לעשות את הפסח.

**טומאת התהום:** טומאת ספק, והלכה למשה מסיני שהציץ מרצה עליה. ('קבר התהום' הוא טומאת ספק כמו התהום שהוא מכוסה, כלומר שאף אדם לא ידע מעולם שיש כאן טומאה. ומדובר שהאדם בוודאי נטמא, אלא שבשעה שנטמא הטומאה שטימאה אותו לא הייתה ידועה לשום אדם בעולם. **רש"י מביא תוספתא המבארת את דין 'טומאת התהום':** אמרו לו היה קבר בבית שנכנסת בו, בין אם הדבר נודע לו לאחר שעשה פסחו ובין אם נודע לו לפני שעשה פסחו, עליו לעשות פסח שני. אבל אם אמרו לו שהיה קבר התהום בבית שנכנסת בו, אם נודע לו לפני שעשה פסחו הרי הוא נדחה לפסח שני, ואם נודע לו לאחר שעשה פסחו אינו צריך לעשות פסח שני. **הבאנו את נוסח התוספתא כפי הגהת הגר"א.**)

**גמרא: כהן המרצה בקרבנותיהן:** הגמרא מסתפקת האם הציץ מרצה רק על 'טומאת התהום' של הבעלים, או שמא אף על 'טומאת התהום' של הכהן המקריב את הקרבן. **נזיר** שנטמא ממת הרי הוא סותר את נזירותו ועליו להתחיל למנות את נזירותו מהתחלה, אבל אם הוא נטמא משרץ אינו סותר את נזירותו.

**טומאת התהום דזיבה:** אדם שנעשה זב הרי הוא סופר שבעה ימים נקיים מזיבה, ואם הוא ראה זיבה ביום השביעי הוא סותר את כל השבעה ימים שספר ועליו להתחיל למנות שוב. זב ביום השביעי שלו לא שוחטים עליו את הפסח (למרות שאם הוא לא יראה היום זיבה הוא יוכל לטבול ולאכול את הפסח בלילה), ואף שכעת אין אדם בעולם שיודע האם הוא יראה היום או לא והרי זה כ'טומאת התהום', אבל כיון שאין הציץ מרצה על טומאת התהום של זיבה הרי הוא נדחה לפסח שני.